

ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 21^{ΗΣ} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ἡ γέφυρα τῶν Ἀλυσίδων – Ὁ ρόλος τῶν Ἑλλήνων Ἐμπόρων στὴν Οὐγγαρία, ὑπὸ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἐπαμεινώνδα Σπηλιωτόπουλου*.

Μὲ τὴν πράξη Α.Π. 78013/8. 3. 2005 τοῦ Κυρίου Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ ἀπόφαση τῆς Συγκλήτου ἐγκρίθηκε ἡ μετάβασή μου στὴ Βουδαπέστη, προκειμένου νὰ ἐκπροσωπήσω τὴν Ἀκαδημία στὴν ἐκδήλωση ποὺ πραγματοποιήθηκε τὴν 25ῃ Μαρτίου 2005 πρὸς τιμὴ τοῦ εὐεργέτη Σίνα καὶ στὴν ἡμερίδα ποὺ ὀργανώνεται παράλληλα μὲ θέμα «Ἡ γέφυρα τῶν Ἀλυσίδων. Ὁ ρόλος τῶν Ἑλλήνων Ἐμπόρων στὴν Οὐγγαρία». Ἡ ἐκδήλωση εἶχε τὸν χαρακτηριστὴρα συμποσίου, τὸ ὁποῖο ὀργάνωσε τὸ Ἰδρυμα Ἀψβούργων καὶ τὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν Ἑλλήνων τῆς Οὐγγαρίας.

Ἡ Αὐτοδιοίκηση καὶ τὸ Ἰδρυμα. Ἀπὸ τὸ 1995, σύμφωνα μὲ νόμο τοῦ 1993 «περὶ δικαιωμάτων τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐθνοτικῶν μειονοτήτων», ἔχουν ἰδρυθεῖ ἀπὸ Ἑλλήνες στὴν Οὐγγαρία 36 τοπικοὶ ὀργανισμοὶ καὶ ἓνας κεντρικός, ποὺ εἶναι νομικὰ πρόσωπα καὶ ὀνομάζονται αὐτοδιοικήσεις. Ἡ κεντρικὴ αὐτοδιοίκηση ἀποτελεῖται ἀπὸ 20 μέλη καὶ διοικεῖται ἀπὸ 3μελὲς Προεδρεῖο. Πρόεδρος εἶναι σήμερα ὁ κ. Θεόδωρος Σκεύης. Ἡ Αὐτοδιοίκηση αὕτη εἶναι ὁ ἀναγνωρισμένος φορέας ἐκπροσώπησης τῶν Ἑλλήνων τῆς Οὐγγαρίας.

Ἡ Αὐτοδιοίκηση, σύμφωνα μὲ τὸν ἴδιο νόμο, ἔχει συστήσει τὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν Ἑλλήνων τῆς Οὐγγαρίας, μεταξὺ τῶν σκοπῶν τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ διενέργεια μελετῶν μὲ ἀντικείμενο τὴν ἱστορία τῶν Ἑλλήνων τῆς Οὐγγαρίας, τὸν πολιτισμὸ τους, τὴν ἐθνικὴ ταυτότητα καὶ τὴ γλωσσικὴ τους ἰδιαιτερότητα.

Ἡ γέφυρα τῶν Ἀλυσίδων ἦταν ἡ πρώτη σταθερὴ γέφυρα ποὺ κατασκευά-

---

* E. SPILIOTOPOULOS, *Le Pont des chaînes – Le rôle des commerçants hellènes en Hongrie.*

στηκε ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως στὰ μέσα τοῦ 19ου αἰώνα καὶ ἔνωσε τὶς δύο πόλεις, τὴ Βούδα καὶ τὴν Πέστη. Ἦταν κρεμαστή μετ' ἄλυσίδες ἀπὸ πύργους σὲ κάθε ὄχθη. Ἀποφασιστικὸς συντελεστής τοῦ ἔργου ἦταν ὁ Σίμων Σίνας, ποὺ συνέστησε γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ ἑταιρία, τῆς ὁποίας ἦταν ὁ κύριος μέτοχος καὶ ἡ ὁποία εἶχε τὴν παραχώρηση τῆς ἐκμετάλλευσής της μετ' διόδια. Ἡ γέφυρα ἀνατινάχθηκε ἀπὸ τὶς γερμανικὲς δυνάμεις κατὰ τὴ διάρκεια τῶν πολυήμερων σκληρῶν μαχῶν ποὺ ἔγιναν στὴ Βουδαπέστη τὸ 1945 μετ' τὸν κόκκινο στρατὸ καὶ ἀνακατασκευάστηκε, ἀλλὰ ἡ ἀνάρτησή της δὲν εἶναι πλέον μετ' ἄλυσίδες, ἀλλὰ μετ' χαλύβδινα καλώδια.

Τὸ Συμπόσιο ἔγινε στὸ Μέγαρο τῆς Οὐγγρικῆς Ακαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Εἶναι ἓνα θαυμάσιο κτήριο στυλ neo-Renaissance στὶς ὄχθες τοῦ Δουνάβε, πρὸς τὴν πλευρὰ τῆς Πέστης, 150 περίπου μέτρα ἀπὸ τὴ γέφυρα τῶν Ἀλυσίδων. Κατασκευάστηκε τὴ δεκαετία 1855-1865 μετ' ἔρανο, στὸν ὅποιο συμμετεῖχε μετ' πολὺ σημαντικὸ ποσὸ ὁ Σίμων Σίνας.

Ἡ Οὐγγρικὴ Ακαδημία τῶν Ἐπιστημῶν συστήθηκε τὸ 1825. Μέχρι τὸ 1946 εἶχε αὐτονομία ὑπὸ τὴ διοίκηση ἑνὸς ἀνεξάρτητου σώματος. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς κομμουνιστικῆς περιόδου ἦταν ὑπὸ τὸν ἄμεσο ἔλεγχο τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ἀπὸ τὸ 1994, μετὰ ἀπὸ μία μεταβατικὴ περίοδο, ἔχει τὴ μορφή ἑνὸς δημόσιου πνευματικοῦ ιδρύματος μετ' πλήρη αὐτοδιοίκηση καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ 200 τὸ πολὺ ἀκαδημαϊκοὺς καὶ 200 ἀντιπροσώπους τῶν ἐπιστημῶν. Ἀνώτατο ὄργανο εἶναι ἡ γενικὴ συνέλευσις ποὺ ἐκλέγεται ἀπὸ τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους.

Ἐχει 11 τάξεις: τῶν Γλωσσολογικῶν καὶ Φιλολογικῶν σπουδῶν, τῶν Φιλοσοφικῶν καὶ Ἱστορικῶν, Μαθηματικῶν, Γεωπονικῶν, Ἱατρικῶν, Τεχνικῶν, Χημικῶν, Βιολογικῶν, Νομικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, Γεωλογικῶν καὶ Φυσικῶν Ἐπιστημῶν καὶ πολλὰ ἰνστιτούτα καὶ κέντρα ἐρευνῶν.

Τὸ ἀκριβὲς θέμα τοῦ Συμποσίου ἦταν «Ἑλλήνες ἔμποροι, ἑλληνικὸ κεφάλαιο στὴν Αὐстро-Οὐγγαρία». Συνοργανωτὲς τοῦ Συμποσίου ἦταν ἡ Οὐγγρικὴ Ακαδημία Ἐπιστημῶν καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἐρευνῶν.

Κατὰ τὴν πρωινὴ συνεδρίαση, μετὰ τοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Ἰδρύματος Ἀψβούργων κ. Andreas Gero καὶ τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Ἰδρύματος Ἑλλήνων τῆς Οὐγγαρίας κ. Νίκου Φωκά, ἔγιναν οἱ ἐξῆς πέντε εἰσηγήσεις: τῆς καθηγήτριας τοῦ Πανεπιστημίου κας Vera Bácski, μετ' θέμα «Ὁ ρόλος τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων στὴν ἀστικοποίηση τῆς Βουδαπέστης», τοῦ κ. Keréngi, ἐφόρου τοῦ Μουσείου τῆς πόλεως Gödöllő, ὅπου εἶναι ἡ θερρινὴ κατοικία τοῦ Σίμονα Σίνα, μετ' θέμα «Βαρῶνος Σίμων Σίνας, ὁ Ἑλληνας Μαικήνας τοῦ οὐγγρικοῦ πολιτισμοῦ», τοῦ Δόκτωρα κ. Csorba, μέλους τῆς Οὐγγρικῆς Ακαδημίας στὴ Ρώμη, μετ'

θέμα «Γέφυρα, πόλη, χώρα», του κ. György Köves, Καθηγητή του Πανεπιστημίου, με θέμα «Rothschild-Σίνας-Wodianer: Τραπεζίτες της Βιέννης στην έπονομαζόμενη «ούγγρική κοινοπραξία» μετά το 1867» και της κας Ameele Lanier, του Πανεπιστημίου της Βιέννης, με θέμα «Οι διαστάσεις της οικονομικής και εμπορικής πολιτικής της Αυστρίας και οι Έλληνες». Οι τρεις εισηγήσεις έγιναν στα ελληνικά και οι δύο στα ούγγρικά. Ύπηρχε ταυτόχρονη μετάφραση.

Κατά την απογευματινή συνεδρίαση έγιναν οι εξής τρεις εισηγήσεις: της κας Βάσως Σειρηνίδου, του Πανεπιστημίου Κρήτης, με θέμα «Αναζητώντας τις οικονομικές και πολιτικές διαδρομές μίας μεταναστευτικής ομάδας», της κας Φωτεινής Ασημακοπούλου, Έρευνήτριας της Ακαδημίας Αθηνών, με θέμα «Η οικογένεια Σίνα και τα έργα ύποδομης στην Κεντρική Ευρώπη» και της κας Μαρίας-Χριστίνας Χατζηϊωάννου, Διευθύντριας Σπουδών στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Έθνικού Ίδρυματος Έρευνών, με θέμα «Αυτοκρατορίες, μεταναστεύσεις και επιχειρηματικές δραστηριότητες».

Όλες οι εισηγήσεις ήταν πολύ αξιόλογες με πλήθος άγνωστων ιστορικών στοιχείων και επιστημονική ανάλυση και σύνθεση γνωστών στοιχείων, από τα όποια ακόμη μια φορά επιβεβαιώνεται η επιχειρηματική ιδιοφυΐα και δραστηριότητα των απόδημων Ελλήνων και η σπουδαία συμβολή τους στην οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της Αυστρο-Ούγγαρίας. Μπορώ να είμαι ιδιαίτερα έπαινετικός για την ανακοίνωση της κας Χατζηϊωάννου.

Μετά το πέρας του Συμποσίου έγινε τελετή στη βάση του Πύργου της Γέφυρας από την πλευρά της Βούδας, όπου είναι έντοιχισμένη αναμνηστική πινακίδα, στην οποία αναφέρεται το όνομα του Σίμωνα Σίνα, και εκπρόσωπος της Ούγγρικής Ακαδημίας των Επιστημών κατέθεσε στέφανο εκ μέρους της Ακαδημίας.

Σημειώνω ότι τον προσεχρή Αυγουστο ή Σεπτέμβριο θα έντοιχισθεί και στο Μέγαρο της Ακαδημίας πινακίδα, όπου θα αναφέρεται η πολύ σημαντική εισφορά του Σίμωνα Σίνα στη χρηματοδότηση της κατασκευής του Μεγάρου.

Την επομένη προσκλήθηκα ως Ακαδημαϊκός στην **έορταστική εκδήλωση** των Ελλήνων της Ούγγαρίας για την 25η Μαρτίου, που είχε οργανώσει η Αυτοδιοίκηση.

Εδώ πρέπει να αναφέρω ότι η δεύτερη και τρίτη γενεά των Ελλήνων που στο τέλος του έμφυliου κατέφυγαν στην Ούγγαρία έχουν ένταχθεί στην ούγγρική κοινωνία, χωρίς όμως να χάσουν το ακραιφνές ελληνικό έθνικό αίσθημα. Επίσης έχουν σημαντική επιτυχή επαγγελματική και οικονομική εξέλιξη. Υπάρχει ελληνική εκπαιδευτική μονάδα με νηπιαγωγείο, δημοτικό σχολείο, γυμνάσιο και λύκειο που λειτουργεί με δαπάνες του Ελληνικού Δημοσίου. Στο

δὲ Πανεπιστήμιο τῆς Βουδαπέστης ὑπάρχει τμήμα Νεοελληνικῶν Σπουδῶν μὲ διδάσκοντες Οὐγγρους καὶ Ἑλλήνες τῆς Οὐγγαρίας.

Ἡ ἐορταστικὴ ἐκδήλωση ἔγινε σὲ τεράστια αἴθουσα τοῦ κτηρίου τῆς Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Νομικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου, στὴν πλευρὰ τῆς Πέστης. Παρέστη ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Κοντουμάς καὶ προσωπικὸ τῆς Πρεσβείας καὶ περίπου 900 μέλη τῆς ὁμογένειας.

Κύριε Πρόεδρε, Κυρίες καὶ Κύριοι Ἀκαδημαῖκοί, ἤθελα νὰ σᾶς μεταδώσω τὴ συγκίνηση ποὺ αἰσθάνθηκα ἀπὸ τὴν ἐκδήλωση αὐτή, ἡ ὁποία ἄρχισε μὲ τὸν ἑλληνικὸ καὶ οὐγγρικὸ ἐθνικὸ ὕμνο καὶ τὸ διάγγελμα τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Μεγάλος ἀριθμὸς νεανίδων καὶ νέων, ἐφήβων καὶ παιδιῶν μὲ ἐθνικὲς στολές, κυρίως τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, τραγούδησαν ἐθνικὰ τραγούδια, ἀπήγγειλαν ἀποσπάσματα ἀπὸ τοὺς «Ἐλεύθερους Πολιορκημένους» καὶ χόρεψαν ἐθνικοὺς χορούς.

Τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα ἦταν διάχυτα στὴν αἴθουσα καὶ οἱ παριστάμενοι συμμετεῖχαν ἐνεργῶς στὴν ἐκδήλωση.

Στὴ συνέχεια εἶχε ὁργανωθεῖ δεῖπνο καὶ διασκέδαση μέχρι τὶς 2 τὸ πρωί. Μοῦ ἔκανε ζωντὴ ἐντύπωση, ὅταν κατὰ τὶς 11 ἀπεχώρησα, ὅτι ἑκατοντάδες νέοι, ἀλλὰ καὶ μεσήλικες χόρευαν ἐθνικοὺς χορούς τραγουδώντας.

Ἡ παρουσία μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἀναφέρθηκε καὶ θεωρήθηκε ιδιαίτερα τιμητικὴ.

Στὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν Ἑλλήνων Οὐγγαρίας προσέφερα τὸν ὠραῖο τόμο Σίνων Σίνας, ποὺ ἔχει ἐκδώσει ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν.

R É S U M É

Le Pont des chaînes – Le rôle des commerçants hellènes en Hongrie.

Le professeur E. Spiliotopoulos a représenté l'Académie d'Athènes à une manifestation consacrée par l'Académie hongroise des Sciences, le 25 mars 2004, à la mémoire de Simon Sinas, grand mécène qui a offert les fonds nécessaires à la construction du bâtiment de l'Académie d'Athènes. Simon Sinas a eu l'initiative et a réalisé au milieu du XIXe siècle la construction sur le Danube du pont suspendu appelé «Pont des chaînes».

M. Spiliotopoulos a aussi assisté à un colloque tenu à cette occasion sur le rôle des commerçants hellènes en Hongrie, ainsi qu'à la manifestation organisée par la communauté des Hellènes de Hongrie à l'occasion de la fête nationale du 25 mars. Il fut impressionné par les sentiments patriotiques des membres de la communauté.